

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

Participatieraad Zwolle
t.a.v. de heer J. van der Heiden
Sassenstraat 33
8011 PB ZWOLLE

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon (038) 498 2110
GR.van.Dijk@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Behandeld door Erna van Dijk
Datum 4 februari 2015
Onderwerp Reactie op advies Mantelzorgondersteuning en waardering

Geachte heer van der Heiden,

Op 27 januari heeft de participatieraad een advies gegeven bij de beslisnota mantelzorgondersteuning en waardering. Met deze brief graag reageren wij op de punten die de participatieraad benoemt.

Algemeen:

De beslisnota is bedoeld om aan te geven hoe de nieuwe structurele middelen voor mantelzorgwaardering die de gemeente van het rijk ontvangt per 1 januari 2015 in te zetten. Naast dit nieuwe bedrag blijft de gemeente jaarlijks ongeveer € 600.000 inzetten voor mantelzorgondersteuning.

Het rijk heeft deze middelen beschikbaar gesteld om de waardering van mantelzorgers vorm en inhoud te geven. Wij hebben ervoor gekozen ongeveer de helft in te zetten voor specifieke waardering in welke vorm dan ook met daarbij als doel om meer mantelzorgers te bereiken en de andere helft voor het versterken van de ondersteuning. Mocht na twee jaar blijken dat er minder behoefte is aan de individuele waardering dan kan ook dit geld ingezet worden voor de ondersteuning van mantelzorgers.

Het advies van de integratieraad over allochtone mantelzorg is bij ons bekend. Dat is ook de reden geweest om te starten met de Amwaht trainingen (training voor met name allochtone mantelzorgers) Deze training wordt op dit moment voor de tweede keer uitgevoerd. Doel is om de deelnemende mantelzorgers te leren hun eigen kracht te kennen maar ook de grenzen aan hun inzet en om na de training lotgenotengroepen te starten of bijeenkomsten te houden, mantelzorgers individueel te ondersteunen of te adviseren etc. Dit is volgens ons geheel conform het advies van de integratieraad om allochtone mantelzorgers beter te bereiken en te ondersteunen. Daarnaast wordt een mantelzorgconsulente van het steunpunt Mantelzorg speciaal ingezet voor allochtone mantelzorgers. Het kan altijd beter maar het beeld klopt niet dat de gemeente niets met het advies van de integratieraad gedaan heeft.

4 februari 2015

Voor wat betreft specifieke aandacht voor jonge mantelzorgers in het jeugdbeleid zal dit advies besproken worden met de collega's jeugdbeleid. Overigens worden jonge mantelzorgers wel als doelgroep genoemd in het brede jeugdbeleid.

Na deze algemene opmerkingen willen wij ingaan op de specifieke vragen en opmerkingen bij de beslisnota:

Op bladzijde 3, paragraaf 1.1, lezen we "Om mantelzorgers goed te kunnen ondersteunen is het belangrijk dat wij hen kunnen vinden."

Welke inspanningen worden er gepleegd om alle mantelzorgers te vinden? Mensen die langdurige zorg nodig hebben maar die niet bekend zijn bij de Wmo individuele voorzieningen – bijvoorbeeld omdat ze huishoudelijke hulp of lichamelijke verzorging zelf betalen - zijn moeilijk te traceren. Hoe komen zij toch in beeld?

De PGB-houders is een categorie mensen die in de Beslisnota niet genoemd wordt, maar ook om hen heen en onder hen zitten mantelzorgers.

De aandacht die er voor mantelzorgers is en de inspanningen die uw College zich getroost om de groep mantelzorgers volledig in beeld te krijgen, waarderen wij overigens zeer.

Naast de website van Zwolle Doet en de persberichten die de afgelopen jaren verschenen zijn, worden regelmatig themabijeenkomsten georganiseerd. Ook de dag van de mantelzorg is onder andere bedoeld om mantelzorgers in beeld te krijgen. Er is in 2011 een communicatiecampagne gehouden.

Mantelzorgconsulenten zijn bij alle huisartsen langs geweest met een toolkit. De zorgorganisaties in de stad worden regelmatig bezocht met het doel aandacht voor de mantelzorger te genereren enz. Daarnaast willen we met deze nieuwe middelen voor mantelzorgwaardering ook nieuwe mantelzorgers proberen te vinden. Kortom naar ons idee doen wij er alles aan om mantelzorgers te bereiken maar wij zijn hierbij ook afhankelijk van de medewerking van zorgorganisaties en van de behoefte aan ondersteuning van mantelzorgers zelf.

Voor het vinden en waarderen van mantelzorgers stelt u € 250.000,-- beschikbaar. Wat is de verdeling binnen deze post?

Op bladzijde 4 geeft u aan hoe mantelzorgers zelf vinden dat waardering voor hen op verschillende manieren getoond kan worden. Steunt uw College deze opvattingen en hoe wilt u dat vormgeven?

Deze middelen worden zoveel mogelijk aangewend voor de individuele waardering van mantelzorgers en voor bijvoorbeeld een (nog) betere invulling van de dag van de mantelzorg. Uiteraard zal een deel nodig zijn voor personele inzet van het steunpunt mantelzorg om een en ander uit te kunnen voeren.

Hierover worden nog afspraken gemaakt met Zwolle Doet!

Over de precieze vormgeving van de waardering vindt overleg plaats met de regiegroep Mantelzorg waarin naast diverse professionele partijen ook de mantelzorgadviesraad zitting heeft.

Op pagina 4 lezen we dat in de gesprekken die het Sociale Wijkteam heeft met de zorgvrager hij of zij wordt gestimuleerd zijn mantelzorger bij deze gesprekken uit te nodigen. Wij adviseren u met de mantelzorger een apart keukentafel gesprek te voeren waarin het accent ligt op de vragen en behoeften van de mantelzorger. Bij het voeren van dit gesprek is de checklist van Zorgbelang een handige leidraad.

4 februari 2015

Wij zullen dit advies intern bespreken.

Allochtonen maken geen gebruik van respijtzorg: in de situatie waarin zij mantelzorg(er)s zijn, laten zij vanuit culturele bepaaldheid, geen 'buitenstaanders' toe. Hoe kan het College er aan bijdragen dat de spanningsboog voor deze groep toch niet te groot wordt en welke instrumenten heeft zij hiervoor?

Naar de opvatting van de Participatieraad zijn de Anwath trainingen voor allochtone mantelzorgers hiervoor van groot belang en hen stimuleren er aan deel te nemen zien wij als waardevol.

Het is niet alleen de groep allochtonen die moeite heeft met het toelaten van "buitenstaanders" Door het sociale wijkteam een rol te geven in het signaleren van (over) belaste mantelzorgers en hen zo nodig zelf te ondersteunen of hen te weg te wijzen naar het steunpunt mantelzorg hopen wij de spanningsboog te verkleinen. Daarnaast zijn er de "getrainde" allochtone mantelzorgers die hierin een rol spelen.

Wij adviseren u de uitreiking van de waardering van mantelzorgers niet door het Sociale Wijkteam te laten doen om de medewerkers te behoeden voor overbelasting.

Het is beter dit te beleggen bij de Mantelzorgondersteuning van Zwolle Doet! of de Mantelzorgadviesraad.

De reden om het sociale wijkteam in de toekomst een rol te geven bij de uitreiking van de waardering is om hen kennis te laten maken met de mantelzorgers in hun wijk. Uiteraard moeten wij de haalbaarheid hiervan nog bekijken. Tot dan zullen wij Zwolle Doet en de Mantelzorgadviesraad vragen deze taak op zich kunnen nemen.

Wij waarderen het dat u (bladzijde 5) geen criteria opstelt om te bepalen of een mantelzorg(er) al dan niet recht heeft op een individuele waardering. De uitvoeringskosten om dit te controleren, zo zegt uw College, gaan ten koste van het budget voor de waardering. U gaat uit van vertrouwen.

Wij steunen deze opvatting maar vinden het daarnaast verstandig dat u scherp bent op eventueel misbruik.

Dank voor de waardering. Mocht in de toekomst blijken dat er misbruik wordt gemaakt dan zullen wij inderdaad genoodzaakt zijn criteria te ontwikkelen.

Hoe gaat het College om met mantelzorgers van buiten Zwolle die in Zwolle mantelzorg verlenen? Of, omgekeerd, Zwolse mantelzorgers die buiten de gemeentegrens mantelzorg verlenen?

Volgens de nieuwe WMO is de gemeente verantwoordelijk voor alle mantelzorgers van in Zwolle woonachtige cliënten. Deze kunnen net als Zwolse mantelzorgers een beroep doen op alle vormen van ondersteuning die wij kennen. Mochten omgekeerd Zwolse mantelzorgers van cliënten die buiten de stad wonen ondersteuning nodig hebben dan zijn zij in eerste instantie aangewezen op het ondersteuningsaanbod in de woonplaats van de cliënt maar wij willen daar in de praktijk soepel mee omgaan.

Op bladzijde 5, paragraaf 1.2 Versterken positie mantelzorg(er), missen wij een cursus voor mantelzorg(er) en cliënt samen. In deze cursus kunnen bijvoorbeeld wederzijdse verwachtingen aan de orde komen.

4 februari 2015

We vragen hierbij opnieuw specifiek aandacht voor allochtone mantelzorgers waar gezagsverhoudingen binnen gezin en familie sterk zijn en van grote invloed zijn op de wijze van invulling van mantelzorg.

Verder verzoeken wij u bij het aanbieden van trainingen en cursussen voor mantelzorgers rekening te houden met de verschillende culturele achtergronden van de doelgroepen. De vraag bij allochtone mantelzorgers is niet vergelijkbaar met die van andere mantelzorgers.

In het eerder genoemde advies (uit 2011) van de Integratieraad over allochtone mantelzorgers worden hier waardevolle opmerkingen over gemaakt.

Wij nemen uw suggesties en advies in de verdere uitwerking van de trainingen mee.

In het onderzoek lezen we dat de mantelzorgers vooral problemen ondervinden van de psychische druk die mantelzorg met zich mee brengt. Het lijkt dat zij meer gebaat zijn met themabijeenkomsten en trainingen dan met een (geldelijke) waardering. Moet dit gegeven niet leiden tot een andere verdeling van de beschikbare middelen?

De extra middelen van het rijk zijn in eerste instantie bedoeld voor de waardering van mantelzorgers. In ons voorstel wijken we hier al van af door bijna de helft van de middelen in te zetten voor het versterken van de ondersteuning en het verlichten van de belasting van mantelzorgers. Mocht in de toekomst blijken dat een andere verdeling nodig is, zullen we dat opnieuw voorleggen aan de raad.

In het verlengde hiervan, vragen wij ons bij paragraaf 1.3, Tijdelijke vervanging zorg (respijtzorg), af of het bedrag voor respijtzorg in verhouding met de overige beschikbare budgetten niet te laag is. Of zijn er, als dat noodzakelijk is, andere budgetten beschikbaar voor structurele ondersteuning van de mantelzorg.

In principe zijn er al veel mogelijkheden voor respijtzorg aanwezig. Het gaat erom dit aanbod beter bekend te maken en voorwaarden te scheppen voor mantelzorgers om gebruik te kunnen maken van deze respijtzorg door bijvoorbeeld vervangende zorg thuis te regelen. Het gaat hierbij met name om het leveren van maatwerk. Samen met mantelzorg en cliënt wordt gekeken wat in hun geval het beste aanbod is en hoe dit te regelen valt.

Op bladzijde 7 lezen wij dat u het gesprek wilt aangaan met werkgevers hoe zij hun organisatie mantelzorgvriendelijker kunnen maken. Geldt dit ook voor organisaties buiten Zwolle? Het lijkt de Participatieraad beter mantelzorgers te ondersteunen bij hoe zij zelf hierover het gesprek kunnen voeren met hun leidinggevende.

Wij adviseren u voor het mantelzorgvriendelijker maken van organisaties, bij gemeentelijke cao onderhandelingen aandacht te vragen via de kanalen die uw College hiervoor ter beschikking staan.

Een Meldpunt voor mantelzorgers die niet met hun werkgever tot overeenstemming komen en daardoor in de knel komen, kan helpen om de problemen in kaart te brengen en mantelzorgers gericht te ondersteunen.

Wij waarderen het overigens dat u aan dit onderwerp aandacht besteedt. Wij waarderen het ook dat u in uw eigen personeelsbeleid aandacht heeft voor medewerkers die mantelzorg zijn.

Wij willen manieren zoeken om werkgevers meer bewust te maken van het feit dat ook zij mantelzorgers in dienst hebben en dat het belangrijk is hier aandacht voor te hebben.

4 februari 2015

Daarnaast is het voor individuele mantelzorgers altijd mogelijk een beroep te doen op het ondersteuningsaanbod van Zwolle Doet! Ook voor advies over het voeren van het gesprek met hun leidinggevende.

Wellicht ten overvloede adviseert de Participatieraad u in te zetten op laagdrempelige communicatie, niet alleen richting mantelzorgers maar ook richting intermediairs. Het persoonlijk aanschrijven geniet de voorkeur boven informatie in bijvoorbeeld een huis aan huis blad.

Laagdrempelige communicatie geniet ook onze voorkeur. Juist hiervoor is het van belang zoveel mogelijk mantelzorgers te vinden. Ook de sociale wijkteams en de schil van organisaties hieromheen kunnen meehelpen in de laagdrempelige communicatie. Om toch ook (nog) niet bekende mantelzorgers te bereiken blijft een combinatie met informatie in huis aan huisbladen nodig.

In de paragraaf met het kopje Vervolg schrijft u: "Met de komst van de sociale wijkteams verwachten wij een verschuiving te zullen zien voor wat betreft de individuele ondersteuning van mantelzorgers van het Steunpunt Mantelzorg naar de leden van het sociale wijkteam en naar de zorgorganisaties."

De Participatieraad vindt het zeer gewenst en noodzakelijk dat het Steunpunt Mantelzorg in positie blijft en zich inderdaad ontwikkelt tot een expertisecentrum.

Wij delen deze visie maar vinden tegelijkertijd dat de sociale wijkteams maar ook de zorgorganisaties een grotere rol zouden kunnen spelen in de ondersteuning van de bij hen bekende mantelzorgers.

Naast uw aandacht voor mantelzorgers in dit mantelzorgbeleid willen we ook aandacht vragen voor de positie van de cliënt. Deze moet aan kunnen geven of die bijvoorbeeld de eigen partner als mantelzorger wil. Belangrijk is dat er aandacht is voor het blijven bestaan van goede verhoudingen binnen relaties. Wij adviseren u om bij de mantelzorg-ondersteuning en maatwerkvoorziening voor een cliënt daar rekening mee te houden.

Wij delen deze mening en zullen uw advies meenemen in de verdere ontwikkeling van de sociale wijkteams en in onze contacten met zorgorganisaties.

Afsluitend willen wij graag weten of er nog een verdere uitwerking – in de vorm van een Verordening of Besluit - komt als vervolg op de uitgangspunten in de Beslisnota.

In de WMO verordening is de waardering en ondersteuning van mantelzorgers al meegenomen. Er komt wat ons betreft geen apart besluit. Wel wordt in de beslisnota aan de raad aangegeven dat wij eind 2015 begin 2016 terugkomen met een notitie over de mogelijk veranderende rol van het steunpunt en het sociale wijkteam. In deze notitie kunnen we ook al vast aangeven hoe de verdere uitwerking van de nu gekozen uitgangspunten er uit ziet.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders,

Ons kenmerk

Datum

4 februari 2015

Phira Otten

hoofd Maatschappelijke Ontwikkeling